

AGENTSCHAP UITBETALING GROEIPAKKET

Beslissing Geschillencommissie nr. 2022/089 van 30 september 2022

INLEIDENDE SAMENVATTING

Afzien van terugvordering – Criterium behartenswaardigheid

In het kader van een aanvraag om af te zien van terugvordering die door de uitbetalingsactor werd onderzocht, stelt de Geschillencommissie vast dat het nieuwe criterium 'behartenswaardigheid' nog geen concrete uitwerking kon krijgen omdat het ministerieel besluit waarin het beslissingskader wordt toegelicht, nog niet gepubliceerd werd.

Opgroeien

Geschillencommissie Groeipakket
Hallepoortlaan 27
1060 BRUSSEL

opgroeien.be
groeipakket.be/geschillencommissie

OPGROEIEN REGIE GESCHILLENCOMMISSIE GROEIPAKKET

BESLISSING

NR. 2022/089

30 september 2022

REPERTORIUMNR. GC/22/A0189

INZAKE :
.....;

- Verzoekster –

TEGEN :

.....
.....;

- Verwerende partij -

1. Over het procedureverloop:

Gelet op het verzoek dat door verzoekster werd ingediend per e-mail d.d. 19 juli 2022 bij de Geschillencommissie¹, gericht tegen de beslissing d.d. 19 april 2022 van

¹ Bij de bepalingen van artikel 104, 1^e lid van het Decreet van 27 april 2018 (tot regeling van de toelagen in het kader van het gezinsbeleid) werd er bij Kind en Gezin (Opgroeien Regie) een geschillencommissie ingericht. In toepassing van het 2^e lid van voormeld artikel kan er tegen de beslissing van de uitbetalingsactor over de toelagen in het kader van het gezinsbeleid of tegen het uitblijven ervan na afloop van de termijn waarin hij op basis van dit decreet een beslissing moet nemen (met uitzondering van de in het 3^e lid bepaalde uitzonderingen), alleen beroep worden ingesteld bij deze geschillencommissie.

de verwerende partij waarbij het verzoek om af te zien van terugvordering niet werd ingewilligd door verwerende partij;

Gelet op de beslissing van de Geschillencommissie d.d. 12 augustus 2022 waarbij aan verzoekster de ontvankelijkheid van het verzoek werd meegedeeld;

Gelet op het feit dat beide partijen behoorlijk in kennis werden gesteld dat zij hun belangen op deze zitting van 30 september 2022 kunnen komen verdedigen of zich daarbij door een raadsman of een gemachtigde kunnen laten vertegenwoordigen;

Gelet op het feit dat de heer bij volmacht voor de verzoekster is verschenen op de zitting van 30 september 2022 via digitale weg (Teams) en werd gehoord;

Gelet op het feit dat verwerende partij niet is verschenen of zich heeft laten vertegenwoordigen op de zitting van 30 september 2022;

Er werden geen leden van de Geschillencommissie gewraakt.

2. Over de feiten van de zaak:

Pro memorie:

Bij beslissing nr. 2021/045 d.d. 19.11.2021 besliste de Geschillencommissie Groeipakket om de vordering die verzoekster destijds indiende bij de Geschillencommissie, gericht tegen de beslissing van verwerende partij d.d. 29 maart 2021 waarbij een bedrag van 6.863,32 EUR (basisbijslag en verhoogde wezenbijslag) werd teruggevorderd omdat de zoon van verzoekster in zijn hoedanigheid van student meer dan 80 uren per maand had gewerkt tijdens de maanden april, mei, juni 2019 alsook oktober 2019 tot en met oktober 2020, ongegrond te verklaren. Met name besliste de Geschillencommissie dat de verwerende partij correct had gehandeld door op basis van de DmfA-gegevens vast te stellen dat de maximumgrens van 80 uren per maand tewerkstelling door de zoon van verzoekster werd overschreden tijdens de betwiste periode en er derhalve geen recht op Groeipakket was.

De beslissing nr. 2021/045 overwoog hierbij als volgt:

“De Geschillencommissie meent dat het in de voorliggende betwisting gaat over de vraag in welke mate voor als student hoger onderwijs al dan niet voldaan is aan de voorwaarde:

“§1. De winstgevende activiteit van het kind dat onderwijs volgt of een vorming doorloopt, leidt tot de schorsing van de gezinsbijslagen, tenzij die activiteit:

1° gedurende maximaal 475 uur, waarvoor een verminderde sociale bijdrage verschuldigd is, uitgeoefend wordt in het kader van een arbeidsovereenkomst voor studenten als vermeld in titel VII van de wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten;

2° in een maand niet meer dan tachtig uren uitgeoefend wordt in het kader van elke tewerkstelling, die geen tewerkstelling is als vermeld in punt 1°; “

5.2.1. Authentieke gegevens

Op basis van de beschikbare gegevens blijkt voor de heer een inschrijving voor een doctoraatsopleiding en een tewerkstelling vanaf het tweede kwartaal 2019.

Uit de toelichting door verwerende partij blijkt:

“Hiervoor dienen wij ons te baseren op de RSZ via de DMFA (= kwartaalaangifte). Aangezien er een kwartaalaangifte is voor jouw werk, beschouwt de RSZ dit als een tewerkstelling en dienen wij dit te volgen. Hieruit bleek dat je voor de periode 04/2019-10/2020 (met uitgezonderd het derde kwartaal van 2019) boven de grens van 80u/maand zat.”

“Op 16/03/2021 ontvingen wij in GPA de taak om de Dmfa na te kijken vanaf januari 2019 tot heden. Daaruit blijkt dat de jongere meer dan 80 uren per maand gewerkt heeft sinds april 2019.”

“Analyse ontvangen Dmfa

Werkgever KU Leuven gaf de volgende RSZ gegevens door in de vorm van de Dmfa:

- Werknemer 38/38 uren weekregime
- Prestatiecode 1
- 65 dagen per kwartaal

Prestatiecode 1 bevat alle dagen waarvoor er een **loon** wordt betaald waarop **RSZ-bijdragen** verschuldigd zijn, die niet onder een andere code vallen.

Dit gaat om:

- Normale werkelijke arbeid
- Meerprestaties zonder inhaalrust
- Niet-gepresteerde activiteiten, namelijk arbeidsongeschiktheid, opzegtermijn, verzuim, dwingende reden met behoud van loon, afwezigheid wegens arbeidsongeschiktheid of gewaarborgd dagloon om een andere reden dan arbeidsongeschiktheid, technische stoornis, sluiting van de onderneming, feestdagen, andere afwezigheid met behoud van loon, wettelijke en bijkomende vakantie voor bedienden.

Er werden geen bewijzen geleverd dat de doorgegeven uren onder prestatiecode 1 iets anders zou bevatten dan normale werkelijke arbeid.”

5.2.2. Overeenkomst n.a.v. de toekenning van een doctoraatsbeurs

De verzoekster brengt voorts volgend stuk bij: ‘Overeenkomst n.a.v. de toekenning van een doctoraatsbeurs’, afgesloten op 01.04.2020 tussen de heer en de KU Leuven.

Volgende bepalingen in die overeenkomst zijn voor de Geschillencommissie relevant:

“(…) De KU Leuven verleent aan de bursaal een voltijdse beurs (100% van het nettobedrag van de bezoldiging van een assistent met dezelfde kwalificatie, leeftijd en gezinstoestand) om hem-haar in staat te stellen, buiten een arbeidsovereenkomst, wetenschappelijk onderzoek te verrichten met het oog op het behalen van een doctoraat.

De bursaal aanvaardt de toegekende beurs. Hij-zij verbindt zich ertoe om zich voltijds te wijden aan onderzoek in het kader van de voorbereiding van een doctoraal proefschrift (…)

De bursaal aanvaardt:

(…)

- *geen andere beroepsactiviteiten uit te oefenen die verband houden met het doctoraatsonderzoek of die het voltijds karakter van het doctoraatsonderzoek in het gedrang brengen.*

Het brutobedrag van de beurs bedraagt 2.502,20 EUR per maand (…)

De beurs is onderworpen aan de sociale zekerheidsregeling voor bedienden, doch is vrij van personenbelasting.

De beurs wordt op het einde van iedere maand uitbetaald.

(…)”

5.2.3. Fiscale onderrichtingen

De verzoekster brengt volgende stukken bij:

- *Circulaire nr. Ci.RH.241/467.677 d.d. 06.02.1997*
- *Addendum d.d. 08.10.2002*

Deze stukken betreffen de voorwaarden voor belastingvrijstelling van bepaalde doctoraatsbeurzen die universiteiten en federale wetenschappelijke instellingen met hun eigen middelen financieren en met ingang van het kalenderjaar 1995 toekennen aan vorsers die zich uitsluitend met onderzoek – buiten een arbeidsovereenkomst – bezighouden.

De volgende bepaling uit deze stukken is eveneens relevant:

“In het kader van het globaal plan heeft de regering maatregelen genomen ter bevordering van de tewerkstelling van wetenschappelijke onderzoekers.”

5.2.4. Standpunt onder de Algemene Kinderbijslagwet

Onder de toepassing van de Algemene Kinderbijslagwet (AKBW) voorafgaandelijk aan de regionalisering van de kinderbijslag vanaf 1.1.2019, was het standpunt dat de prestaties verricht in het kader van een doctoraatsbeurs onderworpen aan de sociale zekerheid leiden tot een schorsing van het recht op kinderbijslag als student indien het maximumaantal uren per maand wordt overschreden.

Zo blijkt uit volgend standpunt in de kennisdatabank FamiPedia².

“Opleiding en doctoraatsproefschrift

Situatie

U was van plan een doctoraatsopleiding te starten aan de Universiteit van Luik en u hebt er ons op gewezen dat u volgens de gegevens waarover u beschikte zich voor de opleiding voor 27 studiepunten moest inschrijven terwijl met de studiepunten voor het proefschrift geen rekening kon worden gehouden. U vroeg ons hoe het verschil gemaakt wordt tussen de twee en voegde eraan toe dat u eventueel een beurs zou kunnen krijgen voor het doctoraat.

Advies

De tot de academische titel van doctor leidende doctoraatscursus bestaat uit twee delen:

- een opleiding van de doctoraatschool (seminaries, colloquia, kritische verslagen etc.) waarbij een hoge beroepskwalificatie en een getuigschrift van opleiding tot onderzoeker kunnen worden behaald,*
- een doctoraatsproefschrift (het onderzoek, het schrijven en de interne en de openbare verdedigingen).*

In de instellingen moeten de modaliteiten van de opleiding en de validatiecriteria van de studiepunten bepaald worden. *De scholen bepalen bijgevolg volledig zelf hoeveel studiepunten worden toegekend aan de doctoraatsopleiding en het proefschrift.*

Als de beurs onderworpen is aan de sociale zekerheid valt ze onder winstgevende activiteiten. Die zorgen er echter voor dat het recht op kinderbijslag van een student vervalt als die in een kwartaal meer dan 240 uur prestaties levert (artikel 13 van het koninklijk besluit van 10 augustus 2005). Het aantal uren wordt via de DmfA (multifunctionele aangifte van de werkgever aan de RSZ) gecontroleerd. In dit geval stelden we vast dat u op 1 oktober 2011 voltijds voor het Fonds pour la formation à la recherche dans l'industrie et dans l'agriculture (FRIA) begon te werken.

U hebt ons laten weten dat u voor minimum 27 studiepunten ingeschreven bent in het academiejaar 2011-2012 en dat u in 2012-2013 verder studeert. Indien dat klopt, betekent dat dat het beëindigen van uw recht op 30 september 2011 niet gerechtvaardigd wordt doordat u niet langer student bent (aangezien u door het aantal studiepunten nog voor dat statuut in aanmerking komt) maar doordat u teveel prestaties geleverd hebt (norm van 240 uur per kwartaal).

Door de sinds 1 januari 2012 geldende nieuwe regeling over de schoolvakantie zou het echter kunnen dat, onder voorbehoud van de gebruikelijke controles, die periode (juli-augustus-september) opnieuw aan u betaald wordt.

Rechtvaardiging

Jongeren hebben onvoorwaardelijk recht op kinderbijslag (met betrekking tot hun hoedanigheid als rechtgevend kind) tot 31 augustus van het jaar waarin ze 18 worden.

² <https://www.famipedia.be/nl/themes/beneficiary-child/student/advice/opleiding-en-doctoraatsproefschrift.html>

Vervolgens kan in toepassing van artikel 62 van de Algemene kinderbijslagwet (AKBW) nog kinderbijslag worden betaald tot ze 25 zijn als ze met een leercontract werken, lessen of een (al dan niet hogere, eventueel deeltijdse) opleiding volgen, een eindverhandeling hoger onderwijs schrijven of zich inschrijven als werkzoekende.

In het koninklijk besluit van 10 augustus 2005 tot vaststelling van de voorwaarden waaronder kinderbijslag wordt betaald aan kinderen die les volgen wordt vermeld dat het recht wordt behouden als het rechtgevend kind in één of meerdere scholen is ingeschreven voor één of meerdere **opleidingen met minimum 27 studiepunten per academiejaar en dat met de studiepunten voor het schrijven van een doctoraatsproefschrift geen rekening mag worden gehouden (artikel 9 § 1).**

Wat betreft het recht op kinderbijslag tijdens de schoolvakantie wordt in artikel 17 van het koninklijk besluit van 10 augustus 2005 vermeldt dat er geen recht is als het recht geschrapt werd (in het bijzonder wegens een winstgevende activiteit) voor de kalendermaand vóór de maand waarin de vakantie begon, dus de periode tussen twee schooljaren. Dat artikel werd echter met ingang op 1 januari 2012 geschrapt.”

5.2.5. Website KU Leuven en Universiteit Gent

De Geschillencommissie stelt vast dat op de websites van de KU Leuven en de Universiteit Gent doctoraatsbursalen erover geïnformeerd worden dat ze niet langer in aanmerking komen voor kinderbijslag / Groeipakket voor zichzelf.

- KU Leuven:

De website van de KU Leuven (waar de heer doctoreert) vermeldt volgende info³:

“Van zodra je een doctoraatsbeurs krijgt die aan de RSZ is onderworpen, heb je geen recht meer op Groeipakket/kinderbijslag.”

- Universiteit Gent:

De website van de Universiteit Gent vermeldt volgende info⁴:

“Gezinslast

Doctoraatsbursalen Doctoraatsbursalen hebben zelf geen recht op het groeipakket wel voor hun kinderen. De aanvraag om kraamgeld en groeipakket gebeurt door het personeelslid zelf.

(...)

³ <https://www.kuleuven.be/studentenvoorzieningen/studiekosten/sociaal-statuu/groeipakket/veelgestelde-vragen>

⁴ <https://www.ugent.be/nl/onderzoek/doctoreren/doctoraatsbursalena-z.htm>

Fiscaliteit

Indien belangeloos toegekend zijn subsidies en beurzen vrijgesteld van belastingen.

Gelet dat de inkomsten als DB vrijgesteld zijn van alle inkomstenbelastingen, bezorgt de UGent geen fiscale fiche 281.10 aan de DB m.b.t. de inkomsten als DB. Een dergelijke fiche zou voor de belastingsadministratie immers betekenen dat hij als loontrekkende belastbare inkomsten ontving. Op zijn aanslagbiljet, onder de rubriek 'inkomsten', vult hij "nihil" in. Aan de aangifte voegen doctoraatsbursalen een kopie van de beursovereenkomst toe.

Sociale zekerheidsregeling

Bursalen met een nationaliteit die behoort tot één van de hierna vermelde landen betalen volledige RSZ (26,82% patronale en 13,07% personele), ingehouden op het beursbedrag. Zij hebben hierdoor recht op alle sociale zekerheidsvoorzieningen in België zoals pensioen, ziekte en invaliditeit, kinderbijslag en werkloosheid.

(...)"

5.3. Toegepast op het voorliggende dossier

Uit de argumentatie die verwerende partij verstrekte, blijkt dat het Groeipakket volgens verwerende partij diende te worden teruggevorderd omdat de heer in zijn hoedanigheid van student in het kader van het Groeipakketdecreet tijdens de betwiste periode volgens de DmfA-gegevens meer dan 80 uren per maand zou gewerkt hebben.

De Geschillencommissie begrijpt uit de toepasselijke regelgevende bepalingen dat de ratio legis erin bestaat dat de wetgever na de periode van het onvoorwaardelijk recht tot 18 jaar, nog gedurende een welbepaalde periode vanaf 18 jaar tot maximum 25 jaar, kinderbijslag laat ten goede komen aan jongeren met de hoedanigheid van student en een beperkte tewerkstelling, namelijk hetzij met een specifieke overeenkomst voor tewerkstelling van studenten (studentenjob) tewerkgesteld zijn, hetzij via een ander type overeenkomst maximum 80 uren per maand tewerkgesteld zijn. Vanuit die beleidskeuze hebben de meeste jongeren geen recht meer op kinderbijslag zodra ze beginnen te werken in een voltijdse job. Zo blijkt ook uit de bisnota betreffende het BVR Rechtgevend kind, als volgt: "Er wordt evenwel geen onbeperkte arbeid toegelaten naast deze jobstudentenarbeid, scholieren en studenten moeten immers voldoende tijd aan hun studie kunnen besteden. De huidige 240-uurnorm per kwartaal, wordt hervormd tot een 80-uur norm per maand."

De tewerkstelling waarnaar de regelgeving inzake het Groeipakket verwijst, wordt op uniforme wijze gecontroleerd via de tewerkstellingsgegevens aan de hand van de DmfA, d.w.z. de multifunctionele kwartaalaangifte door de werkgever. Op basis van de beschikbare DmfA-gegevens voor de heer heeft de verwerende partij vastgesteld dat de maximumgrens van 80 uren per maand werd overschreden, hetgeen overigens ook strookt met de door de verzoekster bijgebrachte 'Overeenkomst n.a.v. de toekenning van een doctoraatsbeurs' afgesloten tussen en de KU Leuven ('(...) verbindt zich ertoe om zich voltijds te wijden aan onderzoek in het kader van de voorbereiding van een doctoraal proefschrift').

De verzoekster roept in dat het begrip 'tewerkstelling' in het BVR Rechtgevend kind volgens haar slaat op 'arbeidsuren gepresteerd als werknemer in het kader van een arbeidsrechtelijke relatie' en dat volgens de toelichtingsnota het moet gaan om 'effectieve prestaties'. De verzoekster laat gelden dat de heer geen inkomen uit arbeid ontvangt, maar uit een beurs waarbij er geen sprake kan of mag zijn van arbeid gepresteerd als werknemer. De heer zou ook geen 'prestaties' verrichten aangezien de studiebeurs volgens de fiscale onderrichtingen geen belastbare bezoldiging is voor prestaties verricht in opdracht van de universiteit. Verzoekster geeft wel toe dat een doctoraatsbursaal wel valt onder de verplichte sociale verzekering.

Het specifieke statuut van een doctoraatsbursaal waarbij de rechtsverhouding waarin de bursaal wetenschappelijk onderzoek verricht aan de universiteit, zoals in casu, niet het voorwerp blijkt uit te maken van een arbeidsovereenkomst maar van een specifieke 'Overeenkomst n.a.v. de toekenning van een doctoraatsbeurs' en er met het oog op een fiscale vrijstelling van de doctoraatsbeurs geen sprake mag zijn van een arbeidsovereenkomst, neemt echter niet weg dat het voltijds verrichte wetenschappelijk onderzoek wel degelijk onderworpen is aan de Belgische socialezekerheidsregeling. In die zin heeft de KU Leuven ook aangifte gedaan in de multifunctionele aangifte voor werkgevers (DmfA) en kreeg de uitbetalingsactor daarvan melding via het netwerk van de sociale zekerheid. Zoals blijkt uit de website van de RSZ is de DmfA 'de onlinedienst waar werkgevers gegevens over prestaties en verloning van hun werknemers aangeven. Zo kunnen we de bijdragen en bijdrageverminderingen berekenen. Deze gegevens delen we nadien in de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid, zodat partnerinstellingen sociale rechten kunnen toekennen.' Anders dan verzoekster voorhoudt wordt in de kinderbijslagregelgeving niet gesteld dat het om een arbeidsovereenkomst dient te gaan; volgens de kinderbijslagregelgeving wordt elke tewerkstelling andere dan via een overeenkomst van tewerkstelling van studenten beoogd, ongeacht het type overeenkomst waarin de rechtsverhouding werd geformaliseerd.

De Geschillencommissie stelt verder vast dat de fiscale vrijstelling (onder bepaalde voorwaarden) van een doctoraatsbeurs verleend door een universiteit een maatregel is van de regering ter bevordering van de tewerkstelling van wetenschappelijke onderzoekers. In die zin wordt door de fiscale onderrichtingen vereist dat de beurs geen belastbare bezoldiging uitmaakt voor prestaties verricht in opdracht van de universiteit. Indien dit niet het geval zou zijn, zou de beurs inderdaad in principe belastbaar zijn als beroepsinkomen, aldus de circulaire. Om die reden werd de rechtsverhouding tussen de heer en de KU Leuven (personeelsdienst) geformaliseerd onder de vorm van een 'Overeenkomst n.a.v. de toekenning van een doctoraatsbeurs'. Het voorwerp van deze overeenkomst is de toekenning van een voltijdse doctoraatsbeurs om de heer in staat te stellen wetenschappelijk onderzoek te verrichten met het oog op het behalen van een doctoraat waarbij de betrokkene zich ertoe verbindt zich voltijds te wijden aan onderzoek in het kader van de voorbereiding van een doctoraal proefschrift. Dat de rechtsverhouding niet het voorwerp uitmaakt van een arbeidsovereenkomst vormt echter geen beletsel om er voor de toepassing van de kinderbijslagregelgeving rekening mee te houden. In de kinderbijslagregelgeving is niet vereist dat het gaat om een tewerkstelling op basis van een arbeidsovereenkomst; de ratio legis bestaat erin niet langer kinderbijslag toe te kennen wanneer een student een tewerkstelling van meer dan 80 uren per maand doet, zoals in casu voltijds wetenschappelijk onderzoek.

Ten slotte merkt de Geschillencommissie nog op dat de onderworpenheid aan de socialezekerheidsregeling ook blijkt uit bepaling nr. 11 van de bijgebrachte overeenkomst waarin bepaald is dat de bursaal aanspraak kan maken op kraamgeld en kinderbijslag, d.w.z. voor de eigen kinderen van de bursaal; het betreft hier dus niet het recht op gezinsbijslagen voor zichzelf.

5.5. Afzien van terugvordering

Hoewel in het verzoek niet wordt aangegeven door verzoekster dat het voor haar financieel gezien niet evident is om het teruggevorderde bedrag terug te betalen, verwijst de Geschillencommissie naar de mogelijkheid voor verzoekster om een aanvraag om af te zien van terugvordering in te dienen bij de verwerende partij. De Geschillencommissie stelt vast dat die mogelijkheid niet vermeld werd in de brief van verwerende partij aan verzoekster hoewel dit wettelijk wel verplicht is voor terugvorderingsbeslissingen (cf. artikel 90, eerste lid, 5° Groeipakketdecreet)."

De Geschillencommissie stelt vast dat de verzoekster gebruik heeft gemaakt van haar recht om een aanvraag om af te zien van terugvordering in te dienen bij de verwerende partij, zoals aangegeven werd in punt 5.5. van de voormelde beslissing van de Geschillencommissie.

Per e-mail d.d. 10.04.2022 diende de verzoekster een formeel verzoek tot afzien van terugvordering van het onverschuldigde bedrag aan gezinsbijslagen in bij de verwerende partij.

Per brief d.d. 19.04.2022 besliste de verwerende partij niet te kunnen ingaan op het verzoek om af te zien van terugvordering.

3. Standpunt van verzoekster

- Grieven van verzoekster zoals verwoord in haar verzoek d.d. 19.07.2022:

"(...)

Middels dit schrijven tekenen wij beroep aan tegen de beslissing van dd. 19 april 2022 [BIJLAGE 1], om niet af te zien van de terugvordering van onterecht betaald kindergeld (Groeipakket).

Het verzoek hiertoe (op suggestie van de Geschillencommissie) werd gedaan op 10 april 2022 [BIJLAGE 2].

Bijgevoegd bij het verzoek waren fiscale gegevens ter staving van het vallen onder de inkomensgrens, vermeld in art. 13 van het Besluit Vlaamse Regering van 13 juli 2018 omtrent de rechten en plichten van begunstigen van gezinstoelagen. Voor de overige gerechtelijke voorgaanden verwijs ik naar de uitspraak van uw commissie dd. 19 november 2021 [BIJLAGE 3].

Het aanslagbiljet ter staving van de vraag tot terugvordering zet ik voor de zekerheid hier als BIJLAGE 4.

..... vermeldt in haar beslissing dat "Uit ons onderzoek is gebleken dat je, op het moment van de uitbetaling van het onterechte bedrag, kon weten dat je er geen recht op had". Bij gebreke aan een vermelde rechtsgrond, doelt dus vermoedelijk op het criterium van goede trouw vermeld in art. 103, §2, 3° Groeipakketdecreet. Het communiceren van algemene criteria (die zoals altijd geïnterpreteerd en op specifieke gevallen toegepast moeten worden) kan echter niet volstaan voor sluitende kennis over het niet-rechthebben op een bepaald recht of voordeel. Zou de redenering van immers doorgetrokken worden, kan er onder bijna geen enkele omstandigheid afgezien worden van terugvordering, aangezien elke onterecht begunstigde op de hoogte gesteld werd van de voorwaarden. Het hele instrument van het verzoeken om af te zien van terugvordering zou dan dode letter blijven, wat onmogelijk de bedoeling van de wetgever kan zijn geweest. Bovendien is het aanvangen van de vorige procedure ter betwisting van de oorspronkelijke beslissing (omtrent de onterechtheid van de uitbetalingen groeipakket) bewijs dat er bij ons gerede twijfel bestond over het al dan niet recht hebben op de uitbetaalde sommen. Op basis van onze lezing van de voorwaarden waren we in de oprechte overtuiging dat we recht hadden op de vermelde toelagen.

Ten slotte en in ondergeschikte orde wordt omtrent die goede trouw in art. 13 van het BVR R&P gesteld dat "In het tweede lid, 1°, wordt verstaan onder te goeder trouw: zich in een behartenswaardige positie bevinden." Zelfs indien het zou vaststaan dat een verzoeker behoorde te weten dat hij of zij geen recht had op bepaalde toelagen, lijkt dat conform dit besluit niet automatisch te leiden tot het zich niet in een behartenswaardige positie bevinden. Minstens lijkt de uitbetaler in dat geval te moeten motiveren waarom het behoren te weten een verzoeker niet-behartenswaardig maakt. Dergelijke motivering is niet terug te vinden in de beslissing van

Omwille van deze redenen vragen wij de vernietiging van de beslissing van, en de substitutie van die beslissing door een beslissing om, conform de voorwaarden voor het afzien van terugvordering, van de terugvordering van het gehele verschuldigde bedrag af te zien. (...)"

- **Formeel verzoek tot afzien van terugvordering per e-mail d.d. 10.04.2022 van verzoekster aan de verwerende partij:**

"Graag vraag ik met deze e-mail formeel om af te zien van de schuld van 6863,32€, wegens onterecht betaald groeipakket. Deze schuld kreeg ik meegedeeld op 29 maart 2021, waarna er inhoudingen volgden. Die inhoudingen betwistte ik binnen de twee weken en betwistte ik verder ook voor de geschillencommissie.

Hoewel in de brief die ik op 29 maart 2021 kreeg geen mogelijkheid vermeld stond om dit verzoek te stellen, vermeldde de beslissing van de geschillencommissie deze mogelijkheid wel.

Volgens artikel 13 BVR R&P Begunstigden

(<https://qpedia.groeipakket.be/nl/uitvoeringsbesluiten/bvr-rechten-en-plichten/hoofdstuk-5/regelgeving-pagina/artikel-13-bvr-rp#edit-group-text>) wordt afgezien van terugvordering als het inkomen onder een bepaalde grens ligt. Om dit te bewijzen voeg ik in bijlage mijn belastingbrief toe van 2021; mijn inkomen per jaar is 14.364,45€.

Ik ben alleenstaande, weduwe met één kind ten laste, waardoor het maandelijks inkomen volgens het besluit forfaitair verminderd moet worden met 224€, wat uitkomt op 973,03€ per maand.

Graag had ik dan ook gevraagd om af te zien van die schuld, en de al ingehouden bedragen terug te betalen. Deze werden vanaf het begin geprotesteerd.

(...)”

- **Door verzoekster bijgebrachte stukken:**

- de betwiste beslissing d.d. 19 april 2022 van
- het verzoek d.d. 10.04.2022 tot afzien van terugvordering;
- de beslissing d.d. 19.11.2021 van de Geschillencommissie Groeipakket;
- het fiscaal aanslagbiljet ter staving van het verzoek tot afzien van terugvordering.

Ter zitting verwijst de heer naar de bezwaren opgesteld in het schriftelijk verweer dat werd ingediend.

4. Standpunt van verwerende partij

- **Brief d.d. 19.04.2022 van verwerende partij aan verzoekster:**

“(...

Jij vroeg om jouw schuld kwijt te schelden. Je bezorgde ons hiervoor de nodige documenten en bewijzen.

Je aanvraag werd afgetoetst aan de criteria die de overheid hiervoor heeft opgelegd (artikel 13 van het BVR van 13 juli 2018 aangaande de rechten en de plichten van de begunstigde).

Wij hebben helaas geen goed nieuws.

Uit ons onderzoek is gebleken dat je, op het ogenblik van de uitbetaling van het onterechte bedrag, kon weten dat je er geen recht op had.

Wij hadden jou immers al op 28 september 2018 en 6 september 2019 per brief ingelicht van de voorwaarden voor het recht op Groeipakket waarmee de betaling in strijd was.

(...)”

- **Standpunt van verwerende partij per e-mail d.d. 17.08.2022 op vraag van het secretariaat van de Geschillencommissie:**

“(...

Mevrouw tekende beroep aan tegen onze beslissing van 19 april 2022 om haar verzoek tot verzaking aan de som die zij ons verschuldigd was te weigeren.

U vraagt ons om het dossier toe te lichten, onze beslissing te verantwoorden, alle toepasselijke regelgevende bepalingen en toelichtingsnota's of mededelingen van het VUTG etc. waarop wij ons gebaseerd hebben alsook alle nuttige elementen, stukken enz. te bezorgen.

Toelichting

Verloop

Op 19 november 2021 oordeelde de Geschillencommissie dat het verzoek van betrokkene om onze beslissing tot terugvordering van onterecht toegekende groeipakketbedragen ongegrond was (beslissing 2021/045).

Tevens werd in de beslissing aangegeven dat verzoekster de mogelijkheid had om een verzoek in te dienen om af te zien van de terugvordering. De Geschillencommissie verweet ons tevens nalatigheid in onze motivering aangezien wij geen melding maakten van de mogelijkheid om een verzoek tot verzaking in te dienen. Ik licht verder hieronder toe waarom een dergelijk verzoek onmogelijk kon gehonoreerd worden en dat onze motivering ter zake naar onze mening niet te kort schoot, tenzij men meer belang hecht aan formalisme dan aan het correct informeren van de begunstigde over haar rechten.

Hoe dan ook, gesterkt door de beslissing van de Geschillencommissie diende mevrouw op 11 april 2022 per e-mail een verzoek in om te verzaken aan de terugvordering. Op 19 april 2022 hebben wij haar per brief laten weten dat wij dit verzoek niet kunnen inwilligen. De huidige regelgeving laat dit immers in haar geval niet toe.

Goede trouw van de begunstigde

Onder punt 5.2.5 van haar beslissing maakt de geschillencommissie melding van het feit dat de universiteiten van Gent en Leuven op hun websites melding maken van het feit dat doctoraatsbursalen geen recht hebben op het groeipakket. Dit tezamen met de informatiebrieven die wij op 28 september 2018 en 6 september 2019 aan mevrouw bezorgden leidt tot de vaststelling dat zij er zich op het ogenblik van de uitbetaling rekenschap van diende te geven dat de activiteit van haar zoon een beletsel was voor het groeipakket. Zij kan dus niet als te goeder trouw bestempeld worden omdat zij het groeipakket behield terwijl zij wist dat er geen recht op bestond.

Opmerking: Alle informatie staat niet expliciet in de infobrief zelf, maar er wordt in de brieven verwezen naar onze webpagina www.....be/jobstudent waar die makkelijk terug te vinden is.

Gevolg

Het gevolg is tweërlei:

- *Het debet is recupereerbaar volgens artikel 92, §1 van het Groeipakketdecreet.*
- *Een verzaking is onmogelijk omdat er twee cumulatieve voorwaarden zijn, en de eerste daarvan is dat de begunstigde te goeder trouw dient te zijn (artikel 13 BVR Rechten en Plichten van de begunstigde).*

In de Toelichtingsnota 19 van 18 mei 2021, rubriek 5.3.1 te goeder trouw, heeft het VUTG het als volgt verwoord:

De goede trouw van de ontvanger zal geval per geval moeten worden beoordeeld. Als algemene regel kan men stellen dat het vermoeden van de goede trouw weerlegd is als de ontvanger:

- *onverschuldigde toelagen ontving wegens frauduleuze handelingen of door de ontvanger afgelegde valse of bewust onjuiste verklaringen;*
- ***bijzondere of algemene informatie (bv.: informatiebrieven, regularisatiebrieven) had ontvangen waaruit blijkt dat de beslissing tot toekenning van de toelage door de uitbetalingsactor ten onrechte is genomen;***
- *wegens de aard van de betaling (bv. dubbele betaling van eenzelfde toeslag voor dezelfde periode) zelf onmogelijk niet op de hoogte kon zijn van het feit dat de betaling onverschuldigd is.*

Standpunt

Gezien de bepaling van artikel 13 van het BVR Rechten en Plichten van de begunstigde dienen wij onze beslissing tot weigering van het verzoek om te verzaken aan het debet te handhaven.

Betrokkene kon immers op het ogenblik van de betalingen niet als te goeder trouw beschouwd worden omdat zij op voorhand was geïnformeerd over het feit dat de bezoldigde activiteit een beletsel was voor het groeipakket.

In onze motivering tot weigering van de verzaking verwijzen wij naar artikel 13 van het BVR Rechten en Plichten van de Begunstigde en vermelden wij dat zij diende te weten dat zij geen recht had op de toelagen omwille van de brieven van 28 september 2018 en 6 september 2019. Betrokkene beweert dat wij dienen aan te tonen waarom haar situatie niet behartenswaardig is, maar dat speelt volgens de huidige regelgeving geen rol (zie ook infra Randbemerking).

Het feit dat betrokkene geen verzoek om verzaking kon indienen stond in feite al vast op het ogenblik dat wij onze beslissing tot terugvordering hebben gemotiveerd. Om die reden schiet onze motivering van de terugvordering – waarbij de mogelijkheid om een verzoek tot verzaking in te dienen niet werd vermeld – ons inziens niet te kort. Dit vanuit een puur formalisme wel vermelden, wetende dat een verzoek zeker zou afgewezen worden, lijkt ons geen correcte manier van werken.

Randbemerking

U zou uit bovenstaande redenering kunnen afleiden dat verzoeken tot verzaking bijna nooit worden gehonoreerd, en dat is in de praktijk helaas ook het geval. De uitbetalingactoren verzenden immers systematisch informatiebrieven m.b.t. de voorwaarden om een recht op groeipakket te behouden, zodat het achteraf heel moeilijk is om nog te beweren dat de begunstigde te goeder trouw was bij een onterechte betaling. Op grond van artikel 13 van het BVR R&P dienen de uitbetalingactoren deze verzoeken dan ook stevast af te wijzen.

De huidige regelgeving laat dus te weinig ruimte om een sociale invulling te geven aan de verzaking, terwijl dit allicht wel de bedoeling dient te zijn. Men heeft dit ingezien en in het Project Decreet en BVR Borging heeft men voorzien dat er zal gewerkt worden met de notie behartenswaardigheid. In de bisnota aan de Vlaamse regering (artikel 20 bladzijde 6) wordt dit verder toegelicht. Momenteel kunnen wij helaas nog geen toepassing maken van de notie behartenswaardigheid, ook al zou dit mogelijk het geval zijn op de situatie van mevrouw

Overzicht regelgevende bepalingen

- *Artikel 103 van het Groeipakketdecreet van 27 april 2018;*
- *Artikel 13 van het BVR rechten en Plichten van de Begunstigde van 13 juli 2018;*
- *Toelichtingsnota 19 van 18 mei 2021*

Stukken in bijlage

- *Kopie infobrief student verzonden 28 september 2018;*
- *Kopie infobrief rechtgevende verzonden 6 september 2019;*
- *Kopie betekening debet 29 maart 2021;*
- *Kopie verzoek verzaking van 11 april 2022 (e-mail);*
- *Kopie weigering verzaking van 19 april 2022.*

(...)"

5. Beoordeling in rechte:

De vordering van verzoekster strekt er toe de beslissing van verwerende partij om niet af te zien van de terugvordering van de onverschuldigde gezinsbijslagen, te vernietigen (cf. *"Omwille van deze redenen vragen wij de vernietiging van de beslissing van, en de substitutie van die beslissing door een beslissing om, conform de voorwaarden voor het afzien van terugvordering, van de terugvordering van het gehele verschuldigde bedrag af te zien."*).

5.1. Toepasselijke wettelijke bepalingen en administratieve onderrichtingen

- Artikel 103, §2 Groeipakketdecreet:

Artikel 103, § 2 Groeipakketdecreet bepaalt in welke gevallen kan afgezien worden van de terugvordering van onverschuldigd betaalde gezinsbijslagen:

"§2. De uitbetalingsactor kan binnen de voorwaarden, bepaald door de Vlaamse Regering, afzien van de terugvordering van het onverschuldigd betaalde bedrag:

1° in bijzondere, gemotiveerde gevallen of in bepaalde categorieën van gevallen, op voorwaarde dat de schuldenaar te goeder trouw is;

2° als het terug te vorderen bedrag gering is;

3° als blijkt dat de terugvordering onzeker of te duur is in vergelijking met het bedrag dat teruggevorderd moet worden.”

- **artikelen 13, 14, 15, 16 BVR Rechten en plichten begunstigden:**

De voorwaarden waaronder in uitvoering van voormeld artikel 103, §2 Groeipakketdecreet kan worden afgezien van terugvordering zijn bepaald in de artikelen 13, 14, 15, 16 BVR Rechten en plichten begunstigden⁵:

Artikel 13 BVR Rechten en plichten begunstigden:

“De schuldenaar aan wie een beslissing tot terugvordering van het onverschuldigd betaalde bedrag is meegedeeld, kan bij de uitbetalingsactor, waarbij de schuld is ontstaan, een verzoek indienen om van die terugvordering af te zien. De uitbetalingsactor die dat verzoek ontvangt, stuurt een ontvangstbewijs naar de begunstigde.

Een verzoek, in de zin van het eerste lid, om af te zien van de terugvordering van het onverschuldigd betaalde bedrag kan alleen ingewilligd worden als de schuldenaar voldoet aan de volgende twee voorwaarden:

- 1. te goeder trouw zijn;*
- 2. zich in een onzekere financiële situatie bevinden.*

In het tweede lid, 1°, wordt verstaan onder te goeder trouw: zich in een behartenswaardige positie bevinden.

De minister bepaalt de wijze waarop de goede trouw, vermeld in het tweede lid, 1°, in bijzondere, gemotiveerde gevallen of in bepaalde categorieën van gevallen wordt vastgesteld.

De financiële situatie, vermeld in het tweede lid, 2°, wordt beoordeeld op basis van de bestaansmiddelen van het gezin.

Als de bestaansmiddelen van de schuldenaar en van een eventuele echtgenoot, persoon met wie de schuldenaar wettelijk samenwoont of persoon met wie de schuldenaar een feitelijk gezin vormt opgeteld zijn, wordt een forfaitaire vermindering toegekend voor de echtgenoot, persoon met wie de schuldenaar wettelijk samenwoont of persoon met wie de schuldenaar een feitelijk gezin vormt en voor elk kind van het gezin dat kinderbijslag ontvangt. Het bedrag wordt vergeleken met de minimumgrens van 1128 euro en een maximumgrens die gelijk is aan de minimumgrens van 1128 euro vermenigvuldigd met 1,5. Bevindt de schuldenaar zich onder de minimumgrens dan wordt afgezien van terugvordering. Bevindt de schuldenaar zich boven de maximumgrens dan is afzien van de terugvordering niet mogelijk. Tussen die twee grenzen kan gradueel afgezien worden van de terugvordering van de onverschuldigde betaling. De minister stelt de tussenliggende grenzen vast alsook de graduele terugvordering die op deze basis mogelijk is.

Als bestaansmiddelen, zoals vermeld in het vijfde lid, worden beschouwd alle gelden van welke aard ook waarover het gezin van de schuldenaar beschikt, behalve de toelagen in het kader van

⁵ BVR van 13 juli 2018 tot vaststelling van de nadere regels over de rechten en plichten van begunstigden in hun contacten met uitbetalingsactoren en tot vaststelling van de regels voor de ambtshalve en gedwongen herziening van een beslissing tot toekenning van toelagen in het kader van het gezinsbeleid (BVR Rechten en plichten begunstigden).

het gezinsbeleid en andere gezinsuitkeringen die de schuldenaar zelf en de personen aangeduid in het voorgaande lid ontvangen.

De forfaitaire vermindering uit het zesde lid bedraagt 224 euro en wordt geïndexeerd conform artikel 4, §1, van het Groeipakketdecreet van 2018.

De minister bepaalt op welke wijze de bestaansmiddelen gecontroleerd worden om een onzekere financiële situatie als vermeld in het tweede lid, 2°, vast te stellen.

In het vijfde lid wordt feitelijk gezin gebruikt zoals beschreven in artikel 1, 2°, van het Besluit van de Vlaamse Regering tot vaststelling van de nadere regels voor het toekennen van een sociale toeslag.”

Artikel 14 BVR Rechten en plichten begunstigden:

“De uitbetalingsactor kan afzien van de terugvordering van een onverschuldigd betaald bedrag van minder dan vijftig euro als het bedrag niet teruggevorderd kan worden via inhoudingen op later verschuldigde toelagen in het kader van het gezinsbeleid.”

Artikel 15 Rechten en plichten begunstigden:

“De uitbetalingsactor verzaakt ambtshalve aan de terugvordering als het bedrag kleiner is dan 200 euro, wanneer de terugvordering overeenkomstig artikel 103, §1, lid 2 dient te worden uitgevoerd.”

Artikel 16 BVR Rechten en plichten begunstigden:

“De uitbetalingsactor kan niet afzien van de terugvordering van het onverschuldigd betaalde bedrag, conform artikel 13 tot en met 15, als het terug te vorderen bedrag te wijten is aan vastgestelde fraude in hoofde door de schuldenaar.”

5.2. Toegepast op het voorliggende verzoek

De Geschillencommissie stelt vooreerst vast dat het onverschuldigd bedrag in kwestie 6.863,32 EUR bedraagt, zodat de voormelde artikelen 14 en 15 BVR Rechten en plichten begunstigden (kwijtschelding van geringe bedragen) in casu niet van toepassing zijn. Ook artikel 16 BVR Rechten en plichten begunstigde (onmogelijkheid van kwijtschelding ingeval van fraude) blijkt niet van toepassing te zijn: de verwerende partij maakt hier alleszins geen melding van, vermeldde in de terugvorderingsbrief de driejarige verjaringstermijn en ging over tot een onderzoek van de aanvraag gesitueerd binnen voormeld artikel 13 BVR Rechten en plichten begunstigden.

De Geschillencommissie dient derhalve te onderzoeken of het verzoek om af te zien van terugvordering dat de verzoekster richtte aan de verwerende partij, al dan niet kan ingewilligd worden naargelang aan de voorwaarden vermeld in artikel 13 BVR Rechten en plichten begunstigden is voldaan.

5.2.1. Recent gewijzigde regelgeving

De Geschillencommissie stelt vast dat artikel 13 BVR Rechten en plichten begunstigden recent werd gewijzigd⁶. Meer bepaald werden de volgende wijzigingen aangebracht:

- Artikel 13, derde lid werd vervangen door wat volgt:
“In het tweede lid, 1°, wordt verstaan onder te goeder trouw: zich in een behartenswaardige positie bevinden.”;
- tussen het derde en het vierde lid, werd een lid ingevoegd, dat luidt als volgt:
“De minister bepaalt de wijze waarop de goede trouw, vermeld in het tweede lid, 1°, in bijzondere, gemotiveerde gevallen of in bepaalde categorieën van gevallen wordt vastgesteld.”;

Ter herinnering, ten tijde van de inwerkingtreding van het Groeipakketdecreet op 1.1.2019 was artikel 13 Rechten en plichten begunstigden als volgt gestipuleerd (*relevante passages onderlijnd*):

“De schuldenaar aan wie een beslissing tot terugvordering van het onverschuldigd betaalde bedrag is meegedeeld, kan bij de uitbetalingsactor, waarbij de schuld is ontstaan, een verzoek indienen om van die terugvordering af te zien. De uitbetalingsactor die dat verzoek ontvangt, stuurt een ontvangstbewijs naar de begunstigde.

Een verzoek, in de zin van het eerste lid, om af te zien van de terugvordering van het onverschuldigd betaalde bedrag kan alleen ingewilligd worden als de schuldenaar voldoet aan de volgende twee voorwaarden:

1. *te goeder trouw zijn;*
2. *zich in een onzekere financiële situatie bevinden.*

In het tweede lid, 1°, wordt verstaan onder te goeder trouw: het niet weten of redelijkerwijze niet kunnen weten dat men ten onrechte toelagen in het kader van het gezinsbeleid ontvangen heeft.

De financiële situatie, vermeld in het tweede lid, 2°, wordt beoordeeld op basis van de bestaansmiddelen van het gezin.

Als de bestaansmiddelen van de schuldenaar en van een eventuele echtgenoot, persoon met wie de schuldenaar wettelijk samenwoont of persoon met wie de schuldenaar een feitelijk gezin vormt opgeteld zijn, wordt een forfaitaire vermindering toegekend voor de echtgenoot, persoon met wie de schuldenaar wettelijk samenwoont of persoon met wie de schuldenaar een feitelijk gezin vormt en voor elk kind van het gezin dat kinderbijslag ontvangt. Het bedrag wordt vergeleken met de maximum- en minimumgrens, vermeld in artikel 1409, § 1, van het Gerechtelijk Wetboek. Bevindt de schuldenaar zich onder de minimumgrens dan wordt afgezien van terugvordering. Bevindt de schuldenaar zich boven de maximumgrens dan is afzien van de terugvordering niet mogelijk. Tussen die twee grenzen kan gradueel afgezien worden van de terugvordering van de onverschuldigde

⁶ Cf. artikel 20 van het Besluit d.d. 11 februari 2022 van de Vlaamse Regering tot vaststelling van maatregelen voor gelegenheidsarbeiders voor de periode van 1 april 2020 tot en met 30 september 2021 ten gevolge van de uitbraak van het COVID-19-virus, wat betreft de toelagen in het kader van het gezinsbeleid en tot wijziging van diverse besluiten over de toelagen in het kader van het gezinsbeleid (BS 15.03.2022, in werking getreden op 25.03.2022).

betaling. De minister stelt de tussenliggende grenzen vast alsook de graduele terugvordering die op deze basis mogelijk is.

Als bestaansmiddelen, zoals vermeld in het vierde lid, worden beschouwd alle gelden van welke aard ook waarover het gezin van de schuldenaar beschikt, behalve de toelagen in het kader van het gezinsbeleid en andere gezinsuitkeringen die de schuldenaar zelf en de personen aangeduid in het voorgaande lid ontvangen.

De forfaitaire vermindering uit het vijfde lid bedraagt 224 euro en wordt geïndexeerd overeenkomst artikel 4, §1 van het decreet van 27 april 2018.

De minister bepaalt op welke wijze de bestaansmiddelen gecontroleerd worden om een onzekere financiële situatie als vermeld in het tweede lid, 2°, vast te stellen.

In het vierde lid wordt feitelijk gezin gebruikt zoals beschreven in artikel 1, 2°, van het Besluit van de Vlaamse Regering tot vaststelling van de nadere regels voor het toekennen van een sociale toeslag.”

De **actuele versie** van artikel 13 Rechten en plichten begunstigen bepaalt sinds 25.03.2022 het volgende (relevante passages onderlijnd):

“De schuldenaar aan wie een beslissing tot terugvordering van het onverschuldigd betaalde bedrag is meegedeeld, kan bij de uitbetalingsactor, waarbij de schuld is ontstaan, een verzoek indienen om van die terugvordering af te zien. De uitbetalingsactor die dat verzoek ontvangt, stuurt een ontvangstbewijs naar de begunstigde.

Een verzoek, in de zin van het eerste lid, om af te zien van de terugvordering van het onverschuldigd betaalde bedrag kan alleen ingewilligd worden als de schuldenaar voldoet aan de volgende twee voorwaarden:

1° te goeder trouw zijn;

2° zich in een onzekere financiële situatie bevinden.

In het tweede lid, 1°, wordt verstaan onder te goeder trouw: zich in een behartenswaardige positie bevinden.

De minister bepaalt de wijze waarop de goede trouw, vermeld in het tweede lid, 1°, in bijzondere, gemotiveerde gevallen of in bepaalde categorieën van gevallen wordt vastgesteld.

De financiële situatie, vermeld in het tweede lid, 2°, wordt beoordeeld op basis van de bestaansmiddelen van het gezin.

Als de bestaansmiddelen van de schuldenaar en van een eventuele echtgenoot, persoon met wie de schuldenaar wettelijk samenwoont of persoon met wie de schuldenaar een feitelijk gezin vormt opgeteld zijn, wordt een forfaitaire vermindering toegekend voor de echtgenoot, persoon met wie de schuldenaar wettelijk samenwoont of persoon met wie de schuldenaar een feitelijk gezin vormt en voor elk kind van het gezin dat kinderbijslag ontvangt. Het bedrag wordt vergeleken met de minimumgrens van 1128 euro en een maximumgrens die gelijk is aan de minimumgrens van 1128 euro vermenigvuldigd met 1,5. Bevindt de schuldenaar zich onder de minimumgrens dan wordt afgezien van terugvordering. Bevindt de schuldenaar zich boven de maximumgrens dan is afzien van de terugvordering niet mogelijk. Tussen die twee grenzen kan gradueel afgezien worden van de terugvordering van de onverschuldigde betaling. De minister stelt de tussenliggende grenzen vast

alsook de graduele terugvordering die op deze basis mogelijk is.

Als bestaansmiddelen, zoals vermeld in het vijfde lid, worden beschouwd alle gelden van welke aard ook waarover het gezin van de schuldenaar beschikt, behalve de toelagen in het kader van het gezinsbeleid en andere gezinsuitkeringen die de schuldenaar zelf en de personen aangeduid in het voorgaande lid ontvangen.

De forfaitaire vermindering uit het zesde lid bedraagt 224 euro en wordt geïndexeerd conform artikel 4, § 1, van het Groeipakketdecreet van 2018.

De minister bepaalt op welke wijze de bestaansmiddelen gecontroleerd worden om een onzekere financiële situatie als vermeld in het tweede lid, 2°, vast te stellen.

In het vijfde lid wordt feitelijk gezin gebruikt zoals beschreven in artikel 1, 2°, van het besluit van de Vlaamse Regering tot vaststelling van de nadere regels voor het toekennen van een sociale toeslag.”

De **Bisnota** aan de leden van de Vlaamse Regering bevat de volgende toelichting betreffende de **versie van artikel 13 ten tijde van de inwerkingtreding van het Groeipakketdecreet:**

“Op basis van artikel 103, §2, van het Groeipakketdecreet, worden in dit artikel de bijkomende voorwaarden voor het afzien van de terugvordering van onverschuldigde betalingen verder uitgewerkt. Met dit artikel wordt de huidige procedure gebaseerd op de Circulaire Omzendbrief 1346 verder gezet. Zo kan de uitbetalingsactor afzien van de terugvordering van een onverschuldigde betaling op vraag van de schuldenaar wanneer deze te goeder trouw is.”

Bij de **Toelichtingsnota nr. 19 van 18 mei 2021** (aangepaste versie van 26 oktober 2021) van het Agentschap Uitbetaling Groeipakket werden de volgende onderrichtingen gegeven **in het kader van de versie van artikel 13 BVR Rechten en plichten begunstigden vóór de recente wijziging ervan:**

“5.3 Afzien van terugvordering op vraag van de ontvanger

De ontvanger aan wie een beslissing tot terugvordering van het onverschuldigd betaalde bedrag is meegedeeld, kan bij de uitbetalingsactor, waarbij de schuld is ontstaan, een verzoek indienen om van die terugvordering af te zien. De uitbetalingsactor die dergelijk verzoek ontvangt, stuurt een ontvangstbewijs naar de ontvanger met daarbij een formulier waarop de ontvanger de bestaansmiddelen van zijn gezin kan aangeven en waarbij hij de nodige bewijsstukken kan toevoegen.

Het is op basis van dit formulier dat de uitbetalingsactor beslist of hij volledig of gedeeltelijk van de schuld afziet. De informatie waarover de uitbetalingsactor reeds beschikt, moeten niet opnieuw worden aangeleverd.

Het verzoek kan alleen ingewilligd worden als de ontvanger:

- *te goeder trouw is én;*
- *zich in een onzekere financiële situatie bevindt.*

5.3.1. Te goeder trouw

Een ontvanger wordt geacht te goeder trouw te zijn als hij niet wist of redelijkerwijze niet kon weten dat hij ten onrechte toelagen in het kader van het gezinsbeleid heeft ontvangen.

Gelet op de complexiteit van de regelgeving kan de ontvanger niet worden geacht te weten of te moeten weten dat hij al dan niet recht had op de onverschuldigde betaalde toelage wanneer de ontvanger ter goeder trouw was en dat hij erop mag vertrouwen dat de uitbetalingsactor de juiste beslissing neemt en correct uitbetaalt.

Het is aan de uitbetalingsactor om het vermoeden van de goede trouw van de ontvanger te weerleggen. Om de goede trouw te beoordelen moet de uitbetalingsactor het standpunt innemen van een ontvanger die handelt met 'normale voorzichtigheid en toewijding' en niet dat van de concrete ontvanger die de onverschuldigde betaling ontving. Zo heeft het feit dat de concrete ontvanger het slachtoffer was van omstandigheden (ziekte, zwakzinnigheid, gebrekkige kennis van de taal,...) die op het moment van de betaling zijn begrip konden schaden, geen weerslag.

De goede trouw van de ontvanger zal geval per geval moeten worden beoordeeld. Als algemene regel kan men stellen dat het vermoeden van de goede trouw weerlegd is als de ontvanger:

- *onverschuldigde toelagen ontving wegens frauduleuze handelingen of door de ontvanger afgelegde valse of bewust onjuiste verklaringen;*
- *bijzondere of algemene informatie (bv.: informatiebrieven, regularisatiebrieven) had ontvangen waaruit blijkt dat de beslissing tot toekenning van de toelage door de uitbetalingsactor ten onrechte is genomen;*
- *wegens de aard van de betaling (bv. dubbele betaling van eenzelfde toeslag voor dezelfde periode) zelf onmogelijk niet op de hoogte kon zijn van het feit dat de betaling onverschuldigd is.*

5.3.2. Zich in een onzekere financiële situatie bevinden

De onzekere financiële situatie van de ontvanger moet een duurzaam karakter vertonen. Dit duurzaam karakter blijkt uit de bewijsstukken die aantonen dat de bestaansmiddelen van het gezin van de ontvanger ⁷⁸ tijdens zes opeenvolgende maanden voorafgaand aan het verzoek⁹ om van de terugvordering af te zien onder de maximumgrens liggen. Op basis van deze gegevens wordt het gemiddelde van de bestaansmiddelen bepaald. Dit bedrag geldt als het basisbedrag om na te gaan of er al dan niet (gradueel) van de terugvordering kan worden afgezien.

Op dit basisbedrag wordt een forfaitaire vermindering toegepast voor:

⁷ Als bestaansmiddelen worden beschouwd alle gelden van welke aard ook waarover het gezin van de schuldenaar beschikt, behalve de toelagen in het kader van het gezinsbeleid en andere gezinsuitkeringen die de schuldenaar zelf en de personen aangeduid in het voorgaande lid ontvangen (artikel 13, lid 5, Besluit van de Vlaamse Regering van 13 juli 2018 tot vaststelling van de nadere regels over de rechten en plichten van begunstigen in hun contacten met uitbetalingsactoren en tot vaststelling van de regels voor de ambtshalve en gedwongen herziening van een beslissing tot toekenning van toelagen in het kader van het gezinsbeleid).

⁸ Het gezin van de ontvanger wordt bepaald op grond van artikel 2 van het Besluit van de Vlaamse Regering van 21 september 2018 tot vaststelling van de nadere regels voor het toekennen van een sociale toeslag. Zie hiervoor ook Toelichtingsnota 8 van 3 december 2019 – Vaststelling en de betaling van sociale toeslagen.

⁹ Indien het verzoek in oktober 2020 wordt ontvangen, moet de ontvanger zijn inkomsten van 6 opeenvolgende maanden, voorafgaand de maand oktober, bewijzen: dus voor de periode van 1 april 2020 tot en met 30 september 2020.

- de echtgenoot/echtgenote van de ontvanger én;
- de persoon met wie de ontvanger wettelijk samenwoont én;
- de persoon met wie de ontvanger een feitelijk gezin vormt¹⁰ én;
- voor elk kind van het gezin dat kinderbijslag ontvangt.

Het bedrag dat wordt bekomen door het basisbedrag te verminderen met de totale forfaitaire vermindering wordt vergeleken met het minimumgrensbedrag en het maximumgrensbedrag. Indien het bekomen bedrag zich bevindt onder de minimumgrens dan wordt er van terugvordering afgezien, op voorwaarde dat de ontvanger te goeder trouw is. Indien het bekomen bedrag zich boven de maximumgrens bevindt, dan kan de uitbetalingsactor niet afzien van de terugvordering. Bevindt het bekomen bedrag zich tussen de minimumgrens en de maximumgrens, dan kan de uitbetalingsactor gradueel afzien van de terugvordering van de onverschuldigde betaling. Bij twijfel kunnen de bestaansmiddelen van het gezin van de ontvanger door een gezinsinspecteur worden gecontroleerd.

Dergelijke controle door de gezinsinspecteur is niet nodig wanneer het bekomen bedrag zich boven de maximumgrens bevindt.

<u>Bestaansmiddelen per maand²²</u>	<u>Percentage dat NIET Teruggevorderd wordt</u>
tot 1.150,56 EUR	100%
tot 1.214,48 EUR	90%
tot 1.278,41 EUR	80%
tot 1.342,33 EUR	70%
tot 1.406,25 EUR	60%
tot 1.470,18 EUR	50%
tot 1.534,10 EUR	40%
tot 1.598,02 EUR	30%
tot 1.661,95 EUR	20%
tot 1.725,84 EUR	10%
meer dan 1.725,84 EUR	0%
<u>AFTREK</u> Forfaitaire vermindering voor de echtgeno(o)t(e), wettelijk samenwonende partner of persoon met wie de ontvanger een feitelijk gezin vormt en voor elk kind van het gezin dat gezinsbijslag ontvangt.	233 EUR/persoon

Tenslotte wordt het KI gewogen conform artikel 12, lid 2, BVR tot vaststelling van de nadere regels voor het toekennen van een sociale toeslag om te bepalen of de begunstigde in aanmerking komt om van de terugvordering af te zien.”

De Bisnota betreffende het ontwerp van besluit dat recent artikel 13 BVR Rechten en plichten begunstigten heeft gewijzigd, geeft daarbij de volgende toelichting:

“Artikel 103 van het Groeipakketdecreet van 2018 en artikel 13 van het besluit van de Vlaamse Regering van 13 juli 2018 ‘tot vaststelling van de nadere regels over de rechten en plichten van

¹⁰ Zie artikel 1,2°, van het Besluit van de Vlaamse Regering van 21 september 2018 tot vaststelling van de nadere regels voor het toekennen van een sociale toeslag.

begunstigden in hun contacten met uitbetalingsactoren en tot vaststelling van de regels voor de ambtshalve en gedwongen herziening van een beslissing tot toekenning van toelagen in het kader van het gezinsbeleid' voorzien in de mogelijkheid tot afzien van terugvordering indien de schuldenaar daar om verzoekt. Voormeld verzoek kan alleen ingewilligd worden als de schuldenaar voldoet aan twee voorwaarden: te goeder trouw zijn en zich in een onzekere financiële situatie bevinden. Het derde lid van artikel 13 van het besluit van de Vlaamse Regering van 13 juli 2018 bepaalt dat onder te goeder trouw dient te worden verstaan 'het niet weten of redelijkerwijze niet kunnen weten dat men ten onrechte toelagen in het kader van het gezinsbeleid heeft ontvangen'.

Het criterium 'niet weten of niet kunnen weten' is in de praktijk door de zeer ruime informatieverstrekking door de uitbetalingsactoren volledig uitgehold. Dit is een keerzijde van de automatische rechtentoekenning waarbij de uitbetalingen maximaal automatisch gebeuren op basis van de beschikbare informatie. Door de zeer uitgebreide informatieverstrekking die hierbij telkens voorzien wordt is, zelfs in behartenswaardige gevallen, afzien van terugvordering niet mogelijk. Zo kan er op basis van de huidige regelgeving niet 'op maat' worden gereageerd op de situatie waarbij bijvoorbeeld een vader die terminaal ziek is, zich ten gevolge van zijn preciaire situatie vergist heeft bij het doorgeven van informatie of een wijziging in zijn gezinssituatie vergeet te melden en hierdoor te veel aan gezinsbijslagen heeft ontvangen. De vader doet hiertoe een verzoek tot afzien van terugvordering om ervoor te zorgen dat zijn kinderen, na zijn overlijden, niet in schulden komen.

Ondanks deze preciaire situatie kan er op basis van huidige regelgeving en het criterium 'niet weten of niet kunnen weten' niet worden tegemoet gekomen vanuit het Groeipakket. De voorliggende wijziging maakt het mogelijk dat er een afgewogen beoordeling van deze specifieke situatie zal gebeuren op basis waarvan het verzoek tot afzien van terugvordering wordt beoordeeld. Punt 1° van artikel 20 van voorliggend besluit heeft dan ook tot doel de behartenswaardigheid onderdeel te laten maken van de beoordeling om al dan niet af te zien van terugvordering. De beoordeling van de behartenswaardige positie zal handvatten bieden die toelaten te verzaken. Hiertoe zal er een objectief kader komen en een beslissingsstrategie worden opgezet. Punt 2° voorziet in een delegatie aan de minister om uitvoering te geven aan deze beoordeling. Deze procedure zal worden meegedeeld aan de Vlaamse Regering. (...)"

5.2.2. In casu

De Geschillencommissie stelt op basis van het voorgaande vast dat er in artikel 13 BVR Rechten en plichten begunstigden een nieuw criterium werd ingeschreven in de regelgeving ter toetsing van de goede trouw, zijnde de essentiële voorwaarde (cf. artikel 103, §2, eerste lid, 1° Groeipakketdecreet) opdat een uitbetalingsactor gunstig zou kunnen beslissen over een verzoek om af te zien van terugvordering van onverschuldigde gezinsbijslag.

Uit de duiding in de bisnota blijkt dat het vroegere toetsingscriterium '*het niet weten of redelijkerwijze niet kunnen weten dat men ten onrechte toelagen in het kader van het gezinsbeleid ontvangen heeft*' wordt verlaten bij het onderzoek van een aanvraag tot afzien van terugvordering. In de plaats daarvan is het huidig criterium '*zich in een behartenswaardige positie bevinden*'.

De Geschillencommissie stelt inzake het nieuwe criterium vast dat dit actueel nog geen concrete uitwerking kan krijgen omdat het beslissingskader dat zal uitgewerkt worden bij ministerieel besluit momenteel nog niet gepubliceerd is.

Inzake het voorliggende verzoekschrift stelt de Geschillencommissie vast dat de verzoekster per e-mail d.d. 10.04.2022 een aanvraag om af te zien van terugvordering indiende bij de verwerende partij. De verwerende partij besloot per brief d.d. 19.04.2022 dat er niet kon worden afgezien van terugvordering. Uit de brief van de verwerende partij blijkt dat zij zich baseert op het criterium zoals het voor de recente wijziging ingeschreven was in de regelgeving (cf. *“Uit ons onderzoek is gebleken dat je, op het ogenblik van de uitbetaling van het onterechte bedrag, kon weten dat je er geen recht op had. Wij hadden jou immers al op 28 september 2018 en 6 september 2019 per brief ingelicht van de voorwaarden voor het recht op Groeipakket waarmee de betaling in strijd was.”*).

Uit het verweer van de verzoekster blijkt dat zij meent dat de uitbetalingsactor de aanvraag had dienen te toetsen aan het nieuwe criterium (*“in ondergeschikte orde wordt omtrent die goede trouw in art. 13 van het BVR R&P gesteld dat “In het tweede lid, 1°, wordt verstaan onder te goeder trouw: zich in een behartenswaardige positie bevinden.” Zelfs indien het zou vaststaan dat een verzoeker behoorde te weten dat hij of zij geen recht had op bepaalde toelagen, lijkt dat conform dit besluit niet automatisch te leiden tot het zich niet in een behartenswaardige positie bevinden. Minstens lijkt de uitbetaler in dat geval te moeten motiveren waarom het behoren te weten een verzoeker niet-behartenswaardig maakt. Dergelijke motivering is niet terug te vinden in de beslissing van Omwille van deze redenen vragen wij de vernietiging van de beslissing van, en de substitutie van die beslissing door een beslissing om, conform de voorwaarden voor het afzien van terugvordering, van de terugvordering van het gehele verschuldigde bedrag af te zien. (...)”*)

De Geschillencommissie besluit dat het nieuwe criterium in feite nog niet door de uitbetalingsactor kan gehanteerd worden, bij gebreke aan een ministerieel beslissingskader en de nodige administratieve onderrichtingen van het Agentschap Uitbetaling Groeipakket.

Geplaatst voor deze impasse, meent de Geschillencommissie dat noch de verwerende partij, noch de Geschillencommissie zelf, invulling kan geven aan het nieuwe criterium ‘zich in een behartenswaardige positie bevinden’, aangezien het beslissingskader behoort tot de bevoegdheid van de Minister (cf. artikel 13, nieuw derde en vierde lid BVR Rechten en plichten begunstigden: *“In het tweede lid, 1°, wordt verstaan onder te goeder trouw: zich in een behartenswaardige positie bevinden.”* *“De minister bepaalt de wijze waarop de goede trouw, vermeld in het tweede lid, 1°, in bijzondere, gemotiveerde gevallen of in bepaalde categorieën van gevallen wordt vastgesteld.”*).

De Geschillencommissie stelt tevens vast dat de verwerende partij in haar standpunt ten aanzien van de Geschillencommissie aangeeft dat de aanvraag van verzoekster volgens het nieuwe criterium mogelijks kans van slagen heeft.

Gelet op al het voorgaande meent de Geschillencommissie dat de aanvraag om af te zien van terugvordering in de huidige stand van de regelgeving niet geldig kan onderzocht worden door de verwerende partij. De Geschillencommissie besluit dat de verwerende partij zal moeten nagaan in welke mate er inzake de aanvraag van verzoekster toepassing kan gemaakt worden van het ministerieel besluit.

6. Beslissing:

Gelet op het Decreet van 27 juli 2018 tot regeling van de toelagen in het kader van het gezinsbeleid (BS 31 juli 2018), artikelen 104-114;

Gelet op het Besluit van 29 juni 2018 van de Vlaamse Regering betreffende de oprichting van een commissie van beroep tegen de beslissing van de uitbetalingsactor over de toelagen in het kader van het gezinsbeleid of tegen het uitblijven ervan;

Na beraadslaging en om al de voormelde elementen, oordeelt de Geschillencommissie dat de vordering van de verzoekster ontvankelijk is. Voorts oordeelt de Geschillencommissie dat de aanvraag om af te zien van terugvordering in de huidige stand van de regelgeving niet geldig kan onderzocht worden door de verwerende partij. De Geschillencommissie stelt inzake het nieuwe criterium vast dat dit actueel nog geen concrete uitwerking kan krijgen omdat het beslissingskader dat zal uitgewerkt worden bij ministerieel besluit momenteel nog niet gepubliceerd is. De Geschillencommissie besluit dat de verwerende partij zal moeten nagaan in welke mate er inzake de aanvraag van verzoekster toepassing kan gemaakt worden van het ministerieel besluit.

Aldus uitgesproken te Brussel op **30 september 2022**.

De commissie was samengesteld uit :

De heer Herman Verlinden, voorzitter;

Mevrouw Linda Aerts (Opgroeien regie) en mevrouw Anja Hellemans (FONS/VUTG), leden.

Opgemaakt in drie originele exemplaren, waaronder één exemplaar voor elke partij.

Er kan beroep tegen deze beslissing worden ingesteld bij de griffie van de Arbeidsrechtbank te

De partijen beschikken hiervoor over een termijn van drie maanden te rekenen vanaf de derde dag na de datum van de kennisgeving van deze beslissing (art. 115, § 1, eerste lid van het Decreet van 27 april 2018 en art. 22, derde lid van het Besluit van de Vlaamse Regering van 29 juni 2018).

De voorzitter

De secretaris

H. Verlinden

M. Serlippens